

Quicksan flora en fauna Hullerweg Nunspeet

Definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T (0546) 45 44 66

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 5106

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
J. van Mierlo	S. Boekhout	1 juli 2011

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK.....	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen	3
3. NATUURWETGEVING	4
3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna.....	4
3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	4
3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermd gebieden	4
4. METHODE.....	6
4.1 Bureauonderzoek.....	6
4.2 Terreinbezoek.....	6
5. BESCHERMDE SOORTEN	7
5.1 Flora	7
5.2 Zoogdieren.....	7
5.2.1 Vleermuizen.....	7
5.2.2 Grondgebonden zoogdieren.....	7
5.3 Vogels.....	8
5.4 Amfibieën, reptielen en vissen	9
5.5 Ongewervelden.....	9
6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	10
6.1 Beschermd tabel 1-soorten.....	10
6.2 Conclusie quickscan.....	10

LITERATUURLIJST

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

Figuur 1. Plangebied (rode gebied) aan de Hulleweg te Nunspeet

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen tegen de bebouwde kom aan de Hullerweg te Nunspeet. Het gebied bestaat uit open weiland zonder verdere beplanting. Ten westen van het gebied (net buiten de plangrens) ligt een bomenrij. Het gebied wordt begraasd met koeien en paarden. In het plangebied zijn geen watervoerende watergangen aanwezig. Wel ligt er direct oostelijk van het perceel een watergang. Tegen de Hullerweg is een gronddepot gelegen. Dit gronddepot is omzoomd met bomen.

2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen

In het plangebied zal een kwekerij gevestigd worden. De bebouwing zal bestaan uit een bedrijfswoning, loods, kantoor en een kantine. Verder worden er kassen en productie van niet-grondgebonden teelt voorzien en zal een gedeelte rond de bebouwing verhard worden. De kassen en bebouwing worden voorzien van verlichting.

De onderstaande foto's geven een impressie van het plangebied.

3. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal

vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Er is geen sprake van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet ter plaatse van het plangebied. Verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermd gebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS

geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het gebied ligt buiten de EHS. Met de functieverandering van het plangebied worden geen negatieve effecten verwacht of een aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Een nadere toetsing aan de EHS wordt niet noodzakelijk geacht.

4. METHODE

4.1 Bureauonderzoek

De volgende bronnen zijn in het kader van dit onderzoek gebruikt:

Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, met name uit verspreidingsatlassen. De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites hun natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Terreinbezoek

Het veldbezoek in de namiddag van 16 mei 2011 was verkennend van aard, waarbij aan de hand van de aanwezige terreintypen het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten is bepaald. Het veldbezoek is door mevr. S. Boekhout, ecologisch adviseur van Eelerwoude, uitgevoerd bij bewolkt, regenachtig weer, een matige wind en bij een temperatuur van ongeveer 18°C.

5. BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Flora

Voorkomen en functie

Een groot deel van de vegetatie die voorkomt binnen het plangebied bestaat uit algemene soorten waaronder: Akkerdistel, ridderzuring, kweek en paardebloem. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Effecten en ontheffing

Beschermde soorten worden op basis van de aangetroffen biotopen niet verwacht, aangezien geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten ontbreken. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied is beoordeeld of de locatie geschikt kan zijn voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, trekroute en foerageergebied.

Binnen en rondom het plangebied worden op basis van de bekende verspreidingsgegevens de volgende vleermuissoorten verwacht: gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger.

Verblijfplaats

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn voornamelijk gebouwbewonende soorten. Binnen het plangebied staan geen gebouwen.

Grenzend aan het plangebied staat bebouwing die mogelijkheden bieden voor vleermuizen als verblijfplaats. Omdat er geen gebouwen worden gesloopt, worden er ook geen (mogelijke) verblijfplaatsen vernietigd.

Trekroute

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige elementen in het landschap om langs te migreren. Deze zijn binnen het plangebied afwezig. Direct tegen het plangebied ligt een bomenrij die wel voor dit doel geschikt is.

Foerageergebied

Het plangebied is geheel open. Dit maakt het een redelijk onaantrekkelijk foerageergebied voor vleermuizen, al kunnen Rosse vleermuis en Laatvlieger wel incidenteel de open ruimte boven het terrein voor jachtdoeleinden gebruiken. De bomenrij net buiten het plangebied is ook geschikt. Vanuit deze beplanting zal er gejaagd worden net binnen het plangebied.

Verlichting

Er is geen verlichting aanwezig in het plangebied. De geplande bebouwing zal wel verlicht worden. De toename van verlichting zal echter minimaal zijn en niet gericht op de bomenrij.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor het aantasten of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen (baltsplaatsen, kraamverblijven, zomer- en winterverblijven, belangrijk foerageergebied en migratieroutes) is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk.

Er zullen geen verblijfplaatsen (nieuwe gebouwen en/of bomen) worden vernietigd en ook zal er geen noemenswaardig verlies van foerageergebied optreden voor vleermuizen. Na realisatie van de plannen kan het gebied rondom het plangebied nog steeds dienst doen als migratieroute; er worden geen barrières opgeworpen. Daarnaast zal toename van verlichting minimaal zijn. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Tabel 1-soorten

Binnen het plangebied kunnen egel, konijn, haas, ree en verschillende (spits)muizensoorten voorkomen. Deze staan in tabel 1 van de Flora- en faunawet. Er zijn tijdens het veldbezoek geen sporen van deze soorten aangetroffen (zoals uitwerpselen en holletjes). Dit wil niet zeggen dat deze soorten geen gebruik kunnen maken van het gebied. Het is aannemelijk dat enkele van de genoemde soorten het gebied gebruiken.

Tabel 2 en 3-soorten

Er zijn geen verspreidingsgegevens bekend van strikt beschermde zoogdieren in (de directe omgeving van) dit gebied. Er zijn tijdens het veldbezoek geen aanwijzingen gevonden (latrines, prooiresten, krab- en graafsporen e.d.) die duiden op het gebruik van het plangebied als verblijfplaats door strikt beschermde zoogdieren. Strikt beschermde grondgebonden zoogdieren (tabel 2 en 3) worden op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten niet verwacht binnen het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. De ontwikkelingen hebben geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Soorten van tabel 2 en 3 worden niet verwacht.

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor strikt beschermde grondgebonden zoogdieren is niet van toepassing.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Tijdens het veldbezoek zijn er verschillende vogels waargenomen in en rond het plangebied. Het ging hierbij om scholekster, Kievit en houtduif (binnen het plangebied) en daarnaast om zanglijster, roodborst, winterkoning en zwarte kraai (net buiten het plangebied).

Er zijn geen vogelnesten in en in de nabijheid van het plangebied aangetroffen. Het is echter

waarschijnlijk dat er wel nesten in de bomen of de bosschages aanwezig zijn.

Effecten en ontheffing

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

Er zijn een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering en/of verstoring van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd, dit betreft onder andere enkele uilen- en roofvogelsoorten en de huismus (zie voor een uitgebreide beschrijving de bijlage). Deze vogels zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht in het plangebied. Effecten op deze categorie vogels is uit te sluiten. Er is daarom ook geen bijzondere actie voor deze groep noodzakelijk.

Niet-jaarrond beschermde vogelsoorten

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook binnen het plangebied voor (kunnen) komen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. Het gaat in dit geval om de aangetroffen zwarte kraai. Het is niet aannemelijk dat deze in het plangebied broedt, maar dit zal wel direct aangrenzend kunnen zijn. Als er binnen het broedseizoen wordt gewerkt aan de bouw van de kwekerij kunnen de werkzaamheden verstorend zijn. De algemeen geldende regel van werkzaamheden

uitvoeren buiten het broedseizoen is voldoende om verstoring te voorkomen.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende watergangen aanwezig die dienst kunnen doen als voortplantingsplaats voor amfibieën. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en/of sporen van amfibieën aangetroffen.

Mogelijk maken algemene soorten, zoals bruine kikker en gewone pad, gebruik van het plangebied als landhabitat, maar dat zal beperkt zijn, omdat het gebied erg open is en dus weinig beschutting biedt. Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden strikt beschermde soorten niet verwacht binnen het plangebied.

Reptielen

Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen of venranden.

Vissen

Vanwege het ontbreken van permanent waterhoudende watergangen zijn beschermde vissen niet aanwezig binnen het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep kan leiden tot een (tijdelijke) verstoring van leefgebied van algemene amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het gaat om vermoedelijk (zeer) kleine aantallen. Van negatieve effecten op populatieniveau zal geen sprake zijn. Deze soorten zijn licht beschermd en vrijgesteld van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Er worden geen (negatieve) effecten verwacht op reptielen en vissen.

Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing voor amfibieën, reptielen en vissen.

5.5 Ongewervelden

Voorkomen en functie

De soortgroepen die vallen onder de noemer ongewervelden en zijn opgenomen in de Flora- en faunawet zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het niet waarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soorten een functie vervult.

Effecten en ontheffing

Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing.

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Beschermde tabel 1-soorten

Op basis van deze quickscan worden geen effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) verwacht. Een toetsing in het kader van deze natuurwetgeving en -beleid is derhalve niet noodzakelijk geacht.

Geconcludeerd wordt dat het projectgebied wel een geschikt leefgebied vormt voor een aantal beschermde planten- en diersoorten in het kader van de Flora- en faunawet. Het gaat om algemene en licht beschermde soorten, zoals zoogdieren en amfibieën, maar ook strikter beschermde soorten zoals vogels. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van de resultaten van (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna binnen het plangebied, de effecten op deze soorten en de te nemen stappen.

Met de voorgenomen ruimtelijke ingrepen gaat voor tabel 1-soorten weliswaar leefgebied verloren, maar van negatieve effecten op populaties is geen sprake. Wel kunnen op individueel niveau (tijdelijk) negatieve effecten optreden, bijvoorbeeld door verlies van leefgebied. Deze licht beschermde soorten behoren tot de categorie 'niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen'. Er geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is voor deze soorten niet aan de orde.

6.2 Conclusie quickscan

Door de plannen worden geen negatieve effecten verwacht op aanwezige beschermde soorten of de te verwachten beschermde soorten. Hiermee kunnen de plannen doorgang hebben in het kader van de Flora- en faunawet. Een ontheffing van de Flora- en faunawet en nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Tabel 1. Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna binnen het plangebied.

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Verblijfplaats/ foerageergebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden , tijdelijk verstoring,	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Verblijfplaats/ foerageergebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, tijdelijk verstoring, toekomstige situatie verbeterd	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Foerageergebied	Geen wezenlijke verandering	Nee	Zorgplicht
V	Vogels	Foerageergebied	Tijdelijke aantasting leefgebied. Tijdelijk verstoring, toekomstige situatie verbeterd	Nee	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren Zorgplicht

LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., D. Klees, G. Muskens, 2010. *De steenmarter*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar, V. van, Smeenk, C. & J.B.M. Thijssen, 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. KNNV / Contactgroep Zoogdiereninventarisatie, Utrecht / Arnhem.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (Redactie), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey –Nederland, Leiden.

Koninklijke Vermande, 1999-2007, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag.

Limpens, H. K, Mosterd & W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging & Gegevensautoriteit Natuur 2010, 5 maart 2010. *Vleermuisprotocol 2010*.

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.ravon.nl

www.zoogdierverseniging.nl

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurreggeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt,

ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.